

'העגבניה של צירלה'

צירלה הייתה ילדה יהודית חינוכית לבית אמיד בכפר ציורי בפאתי כרך גדול ברוסיה הלבנה של פעם. בית גדול היה למשפחתה של צירלה. בית גדול בו גדלה ילדה כל כך קטנה וכל כך גדולה. קטנה בגיל ובמידות אך גדולה הייתה צירלה ברגש. היא קיבלה מתת שמים של לב שיוקדת בו אהבה ללא גבולות. היא הייתה מתרפקת אל אביה החסון ותולה בו את כל יתבה. האב מצידו היה מחזיר לה מנה אחת אפיים של אהבה יוקדת וגועשת שאין לה גבולות.

צירלה הייתה מלווה את אביה לבית מלאכתו בשדה והייתה גאה ביושרה שלו ובנאמנות שגילה לשתילי הקרקע הרכים שגידל. היא הייתה רואה בעיני רוחה איך אבא מתכופף ולוחש לשתיליו. ואף שלא שמעה מה הוא אומר להם, היא ידעה והבינה.

כשנהייתה צירלה בת עשר באה לאביה ועיניה כוכבים. 'אני רוצה מתנה מיוחדת ליום ההולדת' היא גוהה ולחייה סמוקות. האב התכופף והמתיק עמה סוד. 'אני רוצה אבא, שתיתן לי להצמיח לעצמי פרח אחד, גבעול אחד זהו. הוא יהיה רק שלי. אני כל כך אוהבת ללטף עלים חדשים שצמחו. עלים חלשים וחסרי ישע. עלים ירוקים שמדיפים ניחוח של גדילה ומשק כנפיהם התחדשות'.

אבא הסכים. צירלה נתנה לו יד קטנה וחזקה והובילה אותו לפינה שכוחה בגינת הבית הגדולה. 'כאן – היא הצביעה ביד רועדת. 'כאן אני רוצה'. 'פינה זו תהיה רק שלי, וכל יום אבוא לכאן לראות מה שלום העלים שלי. אני יראה אם הם צמאים ומה אני יכולה לעזור להם. עוד תראה איזה ערוגה אני יגדל לך כאן. הפינה הזו תהיה הפינה הכי יפה בגינה שלך' היא לאטה ופניה להבים.

האבא הבין לנפש צירלה ונתן את הסכמתו. וכך, למחרת היום צעד אבא אוהב יד ביד עם בת לווהטת. צירלה דחפה אצבע צנומה לתוך רגבי אדמה והאב זרק פנימה גרגרי נטיעה. 'קלח של עגבניות הבאתי לך' אמר וקולו קול כינורות. 'עוד כמה ימים יעלה גבעול ואחר שבוע או שבועיים תראי נקודה אדומה מבצבצת מתוך הרגבים. תדעי שזו העגבניה שלך'. 'שלי ורק שלי' סיכמה צירלה לעצמה וחזרה בסיבובים.

כל אותו הלילה לא ישנה צירלה. היא ראתה בעיניים פקוחות עלים מלבלים ועגבניות מרצדות. היא גם ראתה בעלי כנף שבאים לאכול את העגבניה שלה והרחיקה אותם בעוז. כזו הייתה צירלה. היא אהבה לאהוב וליבה היה רחב כאולם.

יום יום היתה צירלה באה לעקוב מקרוב ולראות האם צמח לו גבעול – האם פרח לו הפרח שלה. ויום אחד זה קרה. גבעול דקיק וצנום הופיע לו. דקיק וצנום, אבל גבעול. הוא התנשא ובז לרוח שניסתה להדוף אותו. צירלה היטתה אוזן ושמעה אותו אומר לרוח שהוא כאן כדי להישאר. היא חזרה הביתה ולחייה עגבניות. כן. יש לה עגבנייה משלה.

היא חתכה בקוצר רוח לאבא הגדול והחסון שלה. היא ידעה שכמה שהוא חסון, הוא ינוד ויתרגש יחד עם רגשותיה שעולים על גדות. היא גם ידעה שאהבה שאוהב אבא את גבעוליו שלו, לא יורידו מאהבה שיאהב אבא את גבעולה שלה.

אבא לא אכזב. איך שבא הביתה, נתן יד חסונה וגדולה ליד קטנה ורועדת. יחד צעדו לפינה הקטנה. הפינה של צירלה. אבא הבחין ברעד של צירלה ותמך בה בכל כוחו. 'אל תדאגי צירלה. אני אשמור על העגבניה שלך חזק חזק. אני יאמר לך בכל שלב מה עליך לעשות, וגם מה שלא תדעי כיצד, אעשה אני עבורך'. בחזרתם הרגישה שוב צירלה מה שכבר ידעה וראתה מאות ואלפי פעמים. לב גדול יש לאבא שלה, וזהב טהור זורם לו שם בעורקים.

הנקודה האדומה הופיעה גם היא. העלים התרבו וצירלה העשירה. השמחה מלאה את כל ישותה והעגבנייה השיבה לה אהבה. היא ראתה אותה גודלת מתקדמת ומחייכת.

ארבע שבועות חלפו, ואבא הטוב קורא לצירלה. הוא אומר לה כי הוא חייב לנסוע העירה למשך שלושה שבועות. וכן, 'הוא רוצה לקחת אותה איתו'. צירלה לא ידעה למה אך תחושה הייתה לה כי אבא מסתיר ממנה משהו. הוא הרי יודע כי היא לא תוכל שלושה שבועות בלי לראות את העגבנייה, ותחושה גם הייתה לה כי דווקא לכן הוא רוצה לקחת אותה איתו. היא בקשה ממנו להמתין רגע ורצה כרוח תזזית לפינתה הקטנה. שם בצד עמד לו בגאון הגבעול שלה. היא לטפה אותו ושאלה אותו לפשר הבקשה המוזרה משהו של אבא. מעולם הוא לא ביקש ממנה להתלוות אליו. הגבעול לא ענה וצירלה חשבה כי הוא משתף פעולה יחד עם אבא שלה. היא חזרה אל אבא עם עיניים גדולות ונפוחות. עיניים אוהבות חוששות וקצת מבולבלות. היא לא יודעת להחליט. היא לא מסוגלת.

בלילה של הנסיעה אבא העיר אותה ומתוך השחור של הליל ראתה את אדומת עיניו. אולי כן תבואי? וקולו תחנונים. צירלה לא ידעה מה לומר. אבא ראה בחושך גם ראה, והורה לה להישאר. בקשה קטנה לי אליך צירלה אוהבתי. 'היי חזקה'.

כל הלילה היא לא ישנה. היא שמעה את עגלתו העמוסה של אבא חורקת, ומעיניה העצומות נחיל שוצף. איך שעלה השחר והשמש שלחה קרניים ראשונות, היא קמה. התלבשה, נעלה נעליים, ויצאה חרש אל חלקת אדמתה. אל העגבנייה שלה.

השמש עדיין לא דלקה חזק אבל עיניה לא הטעו אותה. היא התקרבה והתקרבה ולבסוף נפלה אל תוך עצמה. העגבנייה הייתה מעוכה ומרוסקת. נתזי האדום שהפיצה סביבה נדמו בעיניה כנחילים של דם. היא בכתה את עצמה. שני דברים לא ידעה צירלה. הראשון – מי המועך הזדוני כמו איך ההין לתחוב רגלו דרך פרצות הגדר אל עבר פיסת חייה ולמעכה ללא כל רגש. האם באמת לא שם לב ולא ראה אלו גבעולים יפים ונדירים היו מנת חלקה של הערוגה שלה? והשני – איך תחזיק מעמד שלושה שבועות כך לבד. לבד כי אבא לא פה והעגבנייה גם היא לא. יחד הלכו וליבה תלמים.

דבר אחד החזיק אותה. עיניו של אבא. היא ידעה שכשאבא יחזור, הוא – ורק הוא, יידע לתת לתחושותיה מעצור. היא גם ידעה – אף שלא ידעה איך יעשה את זה, שאבא שלה יחיד הוא בעולם. וככזה, הוא גם יידע איך להרים להשלים ולהרכיב את חלקי לבבה השבור דווקא מתוך העגבנייה המנותצת. אבא גדול יש לה והעיניים שלו מדברות. וכשהוא אמר לה להיות חזקה, הוא ידע כי יהיו לה הכוחות לכך.

והיא חכתה גם חכתה. כל אוושה של עגלה חולפת היו מקפיצים את בהונות רגליה אלי חלון לראות אולי זו עגלתו של אב גדול. שבוע חלף, גם שני הלך לו והגיע גם קיצו של השלישי. זהו. היא ידעה שאבא מגיע היום. הוא מעולם לא איחר.

גם הפעם לא. וכששמש עמדה ברומה של רקיע נשמעו קרצוצי גלגליו במשעולי החצר ורגליה של צירלה ריקודים. היא רצה אל הדלת. ואבא כבר עמד מאחוריה. הוא הביט אל תוך עיניה וצירלה הייתה בטוחה שהוא רואה הכל. משום מה היא הרגישה שהוא בודק את כל כולה דרך העיניים. וכן, היה נראה לה לצירלה, כי הוא בודק משהו הרבה יותר עמוק. עיניו דברו וגם עיניה של צירלה. אבא נישק את המזוזה נשק ללחיים הבוערות והתקרב אל האח הבוער. הוא התיישב על כיסא נמוך והזמין את צירלה לחיקו. צירלה התיישבה ולא דיברה. מעיין הדמעות ברח לה אבל הלב לא. הלב תסס. אבא הנמיך את קולו ודיבר. ונדמה היה כי המעיין לא ברח. הוא פשוט עבר מצירלה איליו.

'לא צירלוש. לא הלכתי לפינה שלך. הלא אמרתי לך צירלה שהיא רק שלך. ואפ'י שכן, אני יודע מה בחלקתך. הסכיתי צירלה ושמעתי: עם גדילתה של העגבנייה ידעתי גם ידעתי כי ממתין לך שלב שיהיה לך מאוד קשה לעבור אותו. רציתי למנוע אותו ממך ולקחת אותך איתי באותו פרק זמן. לא רצית וכיבדתי את רצונך. ידעתי כמה את קשורה לעגבנייה ולא רציתי להכריח. ובאותו לילה שחור, כאשר יצאתי את החצר ורגלי אבנים, ברכי כמעט כשלו אבל ידעתי שאני חייב לעשות את זה. הלכתי לפינה שלך, לקחתתי נשימה עמוקה ומעכתי את העגבנייה'.

'האמיני לי צירלה, ליבי נמער עם מעיכתה של זו. אבל לא הייתה לי כל ברירה. אני ידעתי משהו שאת לא ידעת. כי אחרי שצמחה לה העגבנייה הראשונה, צריך למעוך אותה, ומגרעיניה שמתפזרים לכל עבר גודלים העגבניות האמיתיות – הריחניות הרכות והטובות. הבטחתי לך צירלה שאעמוד על המשמר ולא אדלג על שום שלב בדרך לעגבנייה המנצחת שלך, וחששתי שאת השלב הזה את לא תוכלי לשרוד. רציתי למנוע את זה ממך. משלא רצית, הבנתי שאות משמים הוא, וכן תוכלי לעמוד בשלב הזה'.

'מעכתי ונמעכתי ויצאתי בלב שבור לדרכי הסלולה. ידעתי כי אף שהדרך היא בלתי אפשרית וליבי כמעט לא עומד לו בנטל, זו הדרך הנכונה והמתבקשת. הייתי רחוק ממך ולא יכולתי לראות בענייך, וטוב שכך. כי כאשר הייתי רחוק, הצמחת רגליים ועמדת לבד. עמדת במבחן צירלה' ועיניו של אבא עגבניות.

או אז נטלו אבא וצירלה יד ליד ויצאו חרש אלי חלקת שדה. שם בינות לצמחייה העבותה, חכתה להם ערוגת העגבניות של צירלה. צירלה התכופפה ואבא אחריה. היא הביטה אל תוך רגבי האדמה והשקתה את ערוגתה במים מלוחים רותחים. והייתה ההשקיה הזו כמים קרים על גרגרי עגבנייה מעוכה ועייפה. צמאו אותם גרגרים לאהבה הגדולה שהייתה שופעת עליהם מליבה הרחב של צירלה והם פתחו פה גדול ושתו לרוויה.

והיו אותם העגבניות שגדלו בערוגתה של צירלה, השורשים של העגבניות הכי משובחות בכל רחבי הכרך הגדול. כי אבא לקח מגרעיניה לערוגתו, ומהם גידל דורות דורות של עגבניות משובחות. רכות ועסיסיות. חמוצות וקצת מתקתקות. בדיוק כמו שעגבניה צריכה להיות. הוא ידע כמו שהיא ידעה, כי לא לחינם היו הגרעינים כל כך עסיסיים. כי גרעינים שהצמיחו הנפש, את כל הטעמים כולם יצמיחו. טעם חמצמץ יהיה להם וגם מתוק. תמיד יהיו העגבניות רכות וגם סמוקות. תמיד הן תהיינה **העגבניות של צירלה.**